Etvâr-ı Seb'a Risâlesi - Seyyid Seyfullah Hazretleri

Büyük mürşidlerimizden Seyyid Seyfullah Hazretlerinin bu risâlesi, etvâr-ı seb'a tabir edilen, yedi esmâ üzerine binâ edilmiş olan seyr ü sulûk usûlü hakkındadır. Bu usûle göre sâlike önce Kelime-i Tevhîd, sonra Allah, sonra Hû, sonra Hakk, sonra Hayy, sonra Kayyûm ve en son da Kahhâr esmâları verilir. Sâlik bu esmâlarla sülûk ederek nefsin yedi mertebesini kat eder ve nefs-i sâfiye mertebesine erişir. Meşâyih-i izâm hazerâtı bu usûlü asırlar boyu tatbîk etmişler ve sayısız sâliki kemâle erdirmişlerdir.

Risâlenin tertîbi de çok manidardır. Risâle bir münâcât ile başlar, sonra gerçek mürşidlerin alâmetleri beyân edilir, ardından da sâliklerin sıfatları zikredilir. Çünkü bu üçü seyr ü sülûk için elzemdir. Yani bunların üçü bir araya gelmezse seyr u sülûk mümkün olmaz. Önce Cenâb-ı Hakk'ın tevfîki ve inâyeti lâzımdır. Bunun için en başda duâ vardır. Sonra kâmil bir mürşidin rehberliğine ihtiyaç vardır. Bunun için gerçek mürşidin sıfatlarını bilmek lâzımdır. Aksi takdirde insan mürşid zannederek bir sahtekarın peşine de düşebilir. Üçüncü olarak sâlikin riâyet etmesi gereken bir takım şartlar vardır. İşte bu sebeble Hazret-i Şeyh bunları peşpeşe sıralamışdır. Risâlenin sonraki bölümleri, nefsin yedi derecesine ve bu derecelere mahsûs olan esmâya ayrılmışdır.

İstifâdeyi artırmak için bu risâlenin bazı kısımlarını îzâh etmeye çalışdık. Umarız faydalı olur.

MÜNÂCÂTÜ'L-KÜBRÂ Bİ ESMÂİ'L-HUSNÂ
(ESMÂ-YI HUSNÂ İLE BÜYÜK MÜNÂCÂT)

Bi hakkı lâ ilâhe illallah
Koma ben kulunda cürm ü günâh

Bi hakkı yâ Hû yâ Hû yâ men Hû
Âb u rahmetinle 'ısyânım yu

Bi hakkı Hakk murâdım budur benim
Tâ'atin üzere ola cân ü tenim

Bi hakkı yâ Hayy u yâ Kayyûm
Eyle son demde ben kulun merhûm

Bi hakkı yâ Kâdir ü yâ Kahhâr
Eyleme tamuda mekânımı dâr

Bi hakkı yâ Rahmân ü yâ Rahîm
İçirme ben kuluna mâ-i hamîm

Bi hakkı Meliki'l-Kuddûsi's-Selâm
Koma ben kulun 'âsîlerden olam

Bi hakkı Mü'mini'l-Müheymini'l-'Azîz
Eyle gönlüm evin gayrıdan temiz

Bi hakkı Celîli'l-Cebbâri'l-Mütekebbir
Bi hakkı Hâlıkı'l-Bârîi'l-Musavvir

Bi hakkı Gafûri'l-Vehhâbi'r-Rezzâk
Etme ben kulun rahmetinden ırak

Bi hakkı'l-Fettâhi'l-'Alîmi'l-Halîm
'İnâyet nazarın isterem dâim

Bi hakkı Kâbızi'l-Bâsıti'l-Hâfız
Hâlık-ı cihânsın ki hükmün nâfiz

Bi hakkı Latîfi'l-Mu'izzi'l-Müzill
Semî'i'l-Basîri'l-Halîmi'l-'Adl

Bi hakkı'l-Latîfi'l-'Azîmi'l-Habîr
Eyleme ben kulunu hor ü hakîr

Bi hakkı 'Aliyyi'l-Kebîri'l-Gafûr
Bi hakkı Hâfızi'l-Mukîti'ş-Şekûr

Bi hakkı Rakîbi'l-Cemîli'l-Kerîm
Habîbin civârında eyle yerim

Bi hakkı Mücîbi'l-Vâsi'i'l-Hakîm
Vedûdi'l-Mecîdi'l-Bâisi'l-Halîm

Bi hakkı Şehîdi'l-Kaviyyi'l-Vekîl
Gönül âyînesinden mâsivâyı sil

Bi hakkı Kaviyyi'l-Metîni'l-Velî
Cemâlin görenlerden et ben kulu

Bi hakkı Muhsini'l-Mübdii'l-Mu'îd
Şu 'ilmini ver bana ola müfîd

Bi hakkı Muhyiyi'l-Mümîti'l-Vâhid
Ehadi's-Samedi'l-Kâdiri'l-Vâhid

Bi hakkı Muktediri'l-Mukaddimi'l-Mukît
Beni şol cemâlin görenlerden et

Bi hakkı Evvel ü Âhir ü Zâhir
Günâhlardan eyle tayyib ü tâhir

Bi hakkı Tevvâbi'l-Müntakimi'l-Vâlî
Ra'ûfi'l-Berr Mâliki'l-Müte'âlî

Bi hakkı zü'l-Celâli ve'l-ikrâm
Günâhım zâhir edüp etme bed-nâm

Bi hakkı Bâtın u Câmi'i'l-Muğnî
Mutî'i'l-Mâni' Vârisi'l Ganî

Bi hakkı Dârri'n-Nâfi'i'l-Hâdî
Cemâlindir bu ben kulun murâdı

Bi hakkı Reşîdi's-Sabûri'l-Bâkî
Bize yarın habîbin eyle sâkî

Bi hakkı Tevrât ü Zebûr u İncîl
Beni şer'-i şerîfinle müşerref kıl

Bi hakkı Furkân u Kelâm-ı Kadîm
Bendeni kıl hizmetin üzre mukîm

Bi hakkı 'arş u kürsî levh ü kalem
İsterim ölünce tâ'atde olam

Bi hakkı Havvâ vü Âdem 'aleyhisselâm
Eksikliğim 'afv et eksiğim tamâm

Bi hakkı Şît ü İdrîs Eyyûb u Nûh
Eyle âsân çıkınca tenimden rûh

Bi hakkı Sâlih u Hûd Lût u Yûsuf
Koma gönlümde husûf ile küsûf

Bi hakkı İbrâhîm ü İsmâ'îl ü İshâk
Envâr-ı cemâlinden eyle işrâk

Bi hakkı Yûnus ü Şu'ayb u İlyâs
Dil âyînesinde hîç kalmasun pas

Bi hakkı Zülkifl ü Dâvûd u Süleymân
Bi hakkı Hazret-i Mûse'bni 'İmrân

Bi hakkı Hazret-i 'Îse'bni Meryem
Sensiz eyleme ben kulunu bir dem

Bi hakkı Resûl-i Şâh-ı Kevneyn
Musalli'l-kıbleteyn ceddü's-sıbteyn

Na'leyni tozuna bağışla beni
Kemâl-i lutfunla ey kerem kânı

Bi hakkı Ebûbekr ü 'Ömer ü 'Osmân
Eyle ben kulunu sen ehl-i îmân

Bi hakkı 'Aliyyi'l-Vasiyyi'r-Resûl
Radiyyi's-sahî vü zevci'l-Betûl

Bi hakkı Hasen ü Hüseyn-i Şehîd
Beni bunlardan eyleme sen ba'îd

Bi hakkı Hazret-i Zeyne'l-'âbidîn
Muhammed Bâkır ol imâm-ı güzîn

Bunların yüzleri suyu hürmeti
Müyesser et bana dâr-ı cenneti

Bi hakkı Ca'fer-i Sâdık hem Mûsâ
Emîri'l-mü'minîn 'Aliyyi'r-Rızâ

Bi hakkı İmâm Muhammed Takî
Emîri'l-mü'minîn 'Aliyyi'n-Naḳî

Bi hakkı 'Askerî Şâh-ı dervîşân
Muhammed Mehdî Śâhibi'z-Zemân

Bi hakkı Hazret-i İmâm-ı A'zam
Şâfi'î Hanbelî Mâliki'l-kerem

Bu Seyyid Nizâmoğlu yâ İlâh
Edindi bunları cürmüne penâh

Ümîdim budur ki kabûl edesin
Makbûl kullarından bir kul edesin

Hâşâ ki ricâya gelen kulları
Boş gönderesin gide anları

Bu kara yüzlünün gerçi çok suçu
Lîk rahmetin bahrinin yokdur ucu

Benim bir efendim dahi yok varam
Yüz vurup önünde ana yalvaram

Ben ol 'âsîyim ki nice bin günâh
Eyledim emrine muhâlif ey şâh

Buyurmuş habîbin Resûl-i cihân
Gider tevbe edenin günâhı hemân

Cümlesinden bugün çevirdim yüzüm
Kabûl eyle benim ilâhî sözüm

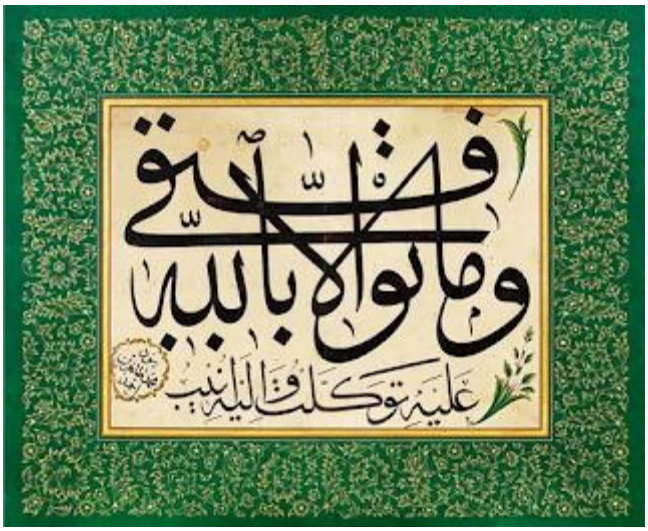

ÎZÂH

Bizi takip edenler hatırlayacaklardır. "Nefs ile mücâdele ve nefsin mertebeleri" başlıklı yazımızda" da îzâh etmeye çalıştığımız gibi seyr-i sülûkün başı istiânedir yani sâlikin nefsi ile yapacağı büyük cihâd için Allah'dan yardım dilemesi, Allah'ın tevfîkini istemesidir. Bu büyük

münâcât, seyr-i sülûk erbâbının ilk vazîfesi ve başlıca düstûru olan istiâneye çok güzel bir misâl olup dervîşân için büyük bir ders mâhiyetindedir. Seyyid Seyfullah Hazretleri, bu münâcatında önce Esmâ-yı Husnâ'yı, sonra peygamberân-ı izâm hazerâtını, sonra hulefâ-i râşidîn efendilerimizi ve on iki imâm hazerâtını ve nihâyet dört mezheb imâmını vesîle edinerek istiâne etmiş yani Cenâb-ı Hakk'ın tevfîkini, yardımını, inâyetini istemişdir.

Hazret, bu münâcât ile sâliklere bir çok dersler vermişdir. En başda esmâ-yı ilâhîyi zikretmesi, seyr-i sülûkün zikrullah ile olduğuna işâretdir. İlk başda zikredilen yedi esmâ, etvâr-ı seb'a denilen seyr-i sülûk usûlüne işâretdir. Esmâ-yı Husnâ'nın zikredilmesinin bir hikmeti de, seyr-i sülûkden maksadın Hakk'ın sıfatları ile sıfatlanmak, sıbgatullah ile boyanmak olmasıdır. Diğer bir hikmeti de sâliklerin dâimâ zikrullah ile meşgûl olmalarını tavsiyedir.

Peygamberlerin ve bâhusûs Peygamberimizin zikredilmesi ve onların vesîle edinilmesi de seyr-i sülûkün mertebelerine işâret eder. Zîrâ seyr-i sülûkde 28 makâm vardır, Kur`ân-ı Kerîm'in harflerinin sayısı da, Kur`ân'da zikredilen peygamberlerin sayısı da 28'dir.

Hulefâ-yı râşidîn efendilerimizin zikredilmesinin hikmeti, tarîkatın ehl-i sünnet itikadı, şerîat esâsı ve sünnet-i peygamberîye dayandığına ve sâliklerin bu zevâtı kendilerine örnek almaları gerektiğine işâretdir. Ehl-i Beyt-i Mustafâ ve evlâd-ı peygamberden on iki imâm hazerâtının zikredilmesinin hikmeti de, her sâlikin bu zevâta hürmetde kusûr etmeyip, cümlesine muhabbet etmesinin lüzûmuna işâretdir. Zîrâ Allah'a kurbiyyetin şartı Resûlullah'a muhabbet ve bağlılık, Resûlullah'a muhabbet ve bağlılığın şartı da O'nun evlâdına, ehl-i beytine, ashâbına muhabbet ve bağlılıkdır.

Dört mezheb imâmının zikredilmesinin hikmeti de tarîkat ehlinin ehl-i sünnetden ve cemaatden aslâ ayrılmamaları gerektiğine, ulemâya hürmetkâr olmalarına ve şerîat-ı garra-yı ahmediyyenin ahkâmına riâyetin lüzûmuna işâretdir.

Hazret, sâliklerin dâimâ zillet ve fakr hâlinde olmalarını, benliği bırakmalarını, kendilerini dâimâ dûn görmelerini, dâimâ istiğfâr etmelerini ve her işde ve her hususda Allah'ın yardımını istemelerini ve sâlik için tek maksadın rızâ-yı ilâhî olması gerektiğini de öğütlemekdedir.

DER-BEYÂN-I EVSÂF-I MÜRŞİD-İ KÂMİL
(KÂMİL MÜRŞİDLERİN SIFATLARI)

Gel ey da'vâ-yı irşâd eyleyenler
Özüne şeyhliği âd eyleyenler

Mürşidlik lafla olmaz, isbâtı gerekir. Gerçek mürşidlerde bir takım sıfatlar vardır ki bunlar mürşidlik da'vâsı eden sahte mürşidlerde ve kendisini şeyh olarak tanıtan müteşeyyihlerde bulunmaz.

Gerekdir şeyh olan kişiye elbet
Yirmi fi'l ile ola mukayyed

Seyyid Seyfullah Hazretleri mürşidlere mahsûs yirmi sıfat saymışdır. Kendisinde bu sıfatların tamâmı bulunan kişiler gerçek mürşid sayılır, bir kısmı olup da bir kısmı olmayan kimseler hakîkî mürşid değildir.

Birisi i'tikâd olmak gerekdir
Hakk'ı ikrâr ile bulmak gerekdir

İlk şart sağlam bir i'tikâda sâhib olmakdır. İslâm akâidini bilmeyen kimseden mürşid olmaz. Mürşid olmak için akâid ilmini bilmek de yetmez, îmânı taklidden tahkîke getirmiş olmak gerekir.

Cemî'-i ehlü's-sünnet ve'l-cemâ'at
Tarîki üzere olmakdır se'âdet

Mürşid olmak için, gerek akâidde gerek amelde Ehl-i Sünnet yolunda olmak şartdır. Kur`ân'ı kendi hevâsına göre anlayan ve İslâm'ı nefsinin arzularına uydurmaya çalışan kişi gerçek bir mürşid olamaz, olsa olsa insan şeytanı olur.

İkinci ilm-i bâtın anlamakdır
Denilen vâkı'ayı dinlemekdir

Mürşidliğin ikinci şartı, bâtın ilmini bilmekdir. Bu ilim kitaplardan öğrenilemez. Mutlakâ bir mürşidin terbiyesinden geçerek öğrenilir. Mürşidler sâliklerin rüyâlarını ta'bîr edebilmeleri de ancak bâtın ilmine vâkıf olmakla mümkündür.

Sakınıp etmeye âfâkî ta'bîr
Meşâyih etmişdir anı takrîr

Rüyâ tabiri büyük bir ilimdir. Meşâyih-i kirâm hazerâtı, rüyâları hem âfâkî hem de enfüsî olarak ta'bîr etmeye muktedirlerdir ancak sâliklerin rüyâlarını âfâkî olarak tabir etmezler, sadece enfüsî ta'bîrle yetinirler. Çünkü sâliklere gerekli ve faydalı olan budur.

Üçüncü akl-ı kâmil olsa gâyet
Ede dervîşlere bir hoş nasîhat

Üçüncü şart, son derece akıllı olmakdır. Söyleneni hemen anlayabilecek zekâya ve herkesin derdine devâ olacak sözü söyleyebilecek dirâyete sâhib olmakdır.

Sehâvetdir anın dördüncü hâli
Vere dervîşlere vâr ise mâli

Dördüncü şart, cömertlikdir. Cimri olan bir tek velî bir tek mürşid yokdur. Gerçek mürşidler kendi kesesinden bol bol ikrâm ettiği gibi, kendilerine yapılan ikrâma da fazlasıyla mukâbele ederler. Kendilerine gelen hediyeleri dağıtmak da mürşidliğin şânındandır.

Beşincisi şecî' olmak gerekdir
Bu cümleden şecâ'at yeğrekdir

Beşinci şart, cesûr olmakdır. Korkak bir tek velî bir tek mürşid yokdur. Mürşid-i kâmil olan evliyâullah " وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ" âyetinin sırrına mazhar oldukları için Allah'dan başka kimseden korkmazlar.

Cihân halkı eğer cem' olsa cümle
Gelip üstüne hem de etse hamle

Sığınıp Hazret-i Hakk'a derûnî
Cihânda olmaya kimse zebûnî

Bütün dünyâ üstüne hücûm etse de mürşid-i kâmil olan kişi hiç korkmaz. Zîrâ Hakk'a sığınmışdır, Hakk'ın korumasında olan kişiye kimse zarar veremez.

Anın altıncısı olmaya şehvet
Ki şehvetden gelir cümle nedâmet

Havâtun tâifesinden key sakına
Dilerse uğramaya ta'n okuna

Altıncı şart, şehvetden arınmış olmakdır. Mürşid-i kâmil olan zevât sıradan insanlar gibi kadınlardan etkilenmezler. Mürşidler yabancı kadınlara karşı âdetâ duvar gibi hissizdirler. Nerede kaldı ki şehvetin tesiriyle veya daha genç bir kadınla evlenmek için karısını boaşamak. Kendisini şehvetden kurtaramayan bir kimse, dervîşini nasıl kurtarabilir ki?

Yedinci etmeye dünyâya ülfet
Meğer kim ola gâyet de zarûret

Mürîdin mâlına bakmaya hergîz
Ede çift ü zirâ'atden de perhîz

Yedinci şart, dünyâ malına rağbet etmemekdir. Zarûret hâli hâriç mal-mülk, para-pul işleriyle hemhâl olmamalıdır. Hele hele kendisine bağlanan sâliklerin parasına, malına katiyyen iltifât etmemeli, göz dikmemeldir. Kendisini sâliklerin terbiyesinden alıkoyacak ağır işlerle de uğraşmamalıdır.

Sekizinci ede mürîde şefkat
Ana göstermeye hizmetde zahmet

Sekizinci şart, mürîdlerine şefkatli olmakdır. Kimseye zorluk çıkarmamalı, ağır vazîfeler yüklememelidir.

Dokuzuncu halîm olmak gerekdir
Mürîdine selîm olmak gerekdir

Onuncu afv ede dervîşlerinden
Günâh sâdır olursa işlerinden

Mürşid, mürîdlerine son derece yumuşak davranmalı. ادْعُ إِلِى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُم بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ âyet-i kerîmesini düstûr edinmelidir. En ufak bir hatâ yüzünden bağırıp çağırıp azarlayıp incitmemeli, hatâları hep affedici olmalıdır.

Gerekdir on birinci hüsn-i hulkdan
Ki halk ile mürîdler ola halkdan

Mürşid güzel ahlâk sâhibi olmalıdır. "Müslüman, elinden ve dilinden sâlim olunan kimsedir" hadîs-i şerifine uymalıdır. Ahlâkı bozuk, küfürbaz, işi gücü höt-zöt etmek, kalb kırmak olan kişiden mürşid olmaz. Gerek mürîdler gerek diğer insanlar cümlesi Allah'ın kullarıdır, mahlûklarıdır. Bu yüzden mürşid herkese hüsn-i muamele etmeli, iyi davranmalıdır.

On ikinci mürîdin ihtiyâcı
Vâr iken bir işe anla duâcı

Ol işi kendine çekme hazer kıl
Bu makûle olanlardan güzer kıl

Gerçek mürşid, mürîdinin ihtiyâcını giderir, kendi ihtiyâcını mürîde gördürmez.

On üçüncü keremdir gâfil olma
Mürîdine kerem kıl bahîl olma

Velâyetden ne kim vâr ise sende
Zuhûr etmek gerekdir senden anda

Mürşidliğin diğer bir şartı da keremdir. Kerem, karşılıksız yapılan iyilikdir. Mürşid, mürîdinden hiç bir karşılık beklemeden hizmet eder. Mürşidlere "hâdimü'l-fukarâ" yani "dervîşlerin hizmetkârı" ünvânı verilmesinin bir hikmeti de budur.

Tevekkül eyle on dördüncü hâlde
Tevekkül ehli olurlar kemâlde

Tevekkül de mürşidliğin şânındandır. Tevekkülü olmayan mürşid olmaz. Kendisinde tevekkül olmayan kimse mürîdini nasıl tevekkül sâhibi yapabilir ki?

Gerekdir on beşinci hâli teslîm
Rızâ-yı Hakk'a râzî ola dâim

Teslîm ve rızâ, da mürşidliğin şartlarındandır. Kendisi Hakk'dan râzı olmayan bir kimse sâlikleri nasıl rızâ makâmına eriştirebilir ki?

Mürîdler münkir olsa etme sen gam
Mürîd olursa âlim olma hurrem

Mürşid, vazîfesini Allah rızâsı için yapar, ne mürîdinden ne de Allah'dan bir karşılık bekler. Mürîd iyi çıkarsa sevinmez, kötü çıkarsa üzülmez.

On altıncı rızâ vere kazâya
Ne mihnet gelse şükrede Hudâ'ya

Mürşidler, Hakk'ın kazâsına râzıdır. Başa gelen ne olursa olsun hep şükrederler, belâlara dâimâ sabrederler, şikâyet etmezler.

Gerekdir on yedincisi vekârı
Ola durmakda oturmakda ârı

Sakıngil yeyincek etme özünü
Ağırca söyle söylersen sözünü

Mürşid-i kâmil, ağırbaşlı olur, oturmasını kalkmasını bilir, nerede evet nerede hayır denileceğini bilir. Sözü de yerli yerinde söyler, şakayı da yerli yerinde yapar.

Vefâ etmek gerekdir ahde dâim
Gerekdir ola ikrârında kâim

Mürşidler sözlerine sâdıkdır, verdikleri sözden aslâ caymazlar. Kendisinde sadâkat olmayan kimse başkasına sadâkat ve vefâya nasıl öğretebilir ki?

Gerekdir on sekizinci sükûnet
Ki ta'cîl etmeden gelir nedâmet

Diğer bir şart da aceleci olmamak, hep teennî ile düşünerek hareket etmekdir.

Anın sâbit-kademdir on dokuzu
Neye ahdetse döndürmeye yüzü

Mürşidlerin diğer bir vasfı da yürüdükleri yolda, yaptıkları işde, sâbit-kadem olmalarıdır. Kararlı ve azimli olmak mürşidlerin şânındandır.

Yirmincisi heybet gerekdir anda
Mürîdler heybetinden ola bende

Mürşidlerin diğer bir sıfatı da heybetdir. Heybet, karşısındaki insanın yüreğine ürperti veren büyüklük hissidir. Gerçek bir Allah dostunu tanıyan tanımayan kim görürse görsün bu büyüklüğü hisseder. Heybet, mürşid-i kâmillere Allah'ın bir ihsânıdır, çalışarak elde edilmez. Mürşidlerin alâmet-i fârikalarındandır.

Cevâbın kim ki Seyyid Seyfî tutdu
Meşîhat hakkı oldu Hakk'a yetdi

İşte bu yirmi şarta uyan kişiler gerçek mürşidlerdir. Bunlar, kişinin Hakk'a vâsıl olduğunu gösteren sıfatlardır. Bu sıfatlara sâhib olan kişi de halkı irşâd etmek üzere şeyhlik yapmaya lâyıkdır.

DER-BEYÂN-I ÂDÂB-I MÜRÎDÎN-İ SÂDIKÎN
(SÂDIK MÜRÎDLERİN EDEBLERİ)

Mürîdim mürşide diyen kişiler
Gerek erkek ola gerek dişiler

Yirmi türlü fi'l olursa sizde
Mürîd oldu deriz sizleri biz de

Bir mürşide bende oldum diyen kimseler ister erkek olsun ister kadın olsun eğer şu yirmi vasfı taşıyorlarsa bunlar gerçek mürîd ve gerçek dervîş kabûl edilir. Yoksa adını dervîşe çıkarmış bir mukallidden başka bir şey değildir.

Birisi tövbe vü telkîndir anın
Ki tövbe ile tâ kurtula cânın

Bunlardan birincisi tövbe ve telkîndir. Tövbe etmeden tarîkata girilmez, tövbe etmeyen ve günâhında ısrâr eden kişi dervîş olamaz. Tövbe de tek başına yetmez, tövbesini mürşidin huzûrunda alenî olarak yaparak başda şeyhi olmak üzere o yoldaki ihvânın önünde tövbesinde sâbit olacağına ve kendisine verilen vazîfeleri hakkıyla yapacağına söz vermesi gerekir.

İkinci zühd ü takvâ ile âmil
Olanlar oldu dervîşlikde kâmil

Zühd ü takvâ ile amel etmekden maksad azîmet yolunu tutmakdır. Namazı farzından kılıp bitireyim diyenler dervîş olamaz. Dervîş, ibâdeti angarya gibi değil severek yapan kişidir. Farzlarla yetinmeyip nevâfil ile de meşgûl olmasının sebebi de budur zîrâ Allah'a yaklaşmanın yolu budur. Dervîş, Allah'ın emirlerine uymakla ve yasaklarınan kaçmakla kalmaz, Allah'ın hoşnûd olduğu her işe baş koyar, kullarına ve bütün mahlûkata hizmeti de bir görev bilir.

Ki ya'nî mâl ü mansıbda ne kim var
Kamu evlâda mîrâs ede ey yâr

Dervîş olmak isteyen mal-mülk, makam-mevki muhabbetini de terketmelidir. Mürşid, bazen dervîş olmak isteyen kişiye bunları dağıtmasını da söyleyebilir.

Üçüncüsü mücerred olagör var
Ayân ola sana şol gizli esrâr

Mürşidler, kendilerine bende olmak isteyenlere, eğer evli değillerse, bir müddet evlenmemelerini tavsiye ederler. Çünkü bekârlık seyr-i sülûku kolaylaştırır. Ev-bark-çoluk-çocuk tasası mübtedî dervîşin kalbini meşgûl eder. Seyr-i sülûkün zorlu kısmı atlatıldığında evlenmekde mahzur yokdur.

Muhabbet eyleme ehl ü 'ıyâle
Düşürmeye seni özge hayâle

Evli olarak mürşide gelenler ise çoluk-çocuk ve kadın muhabbetini terk etmeli, bunların kendisini Allah yolundan ayırmasına izin vermemelidir.

Budur dördüncü olma ehl-i bid'at
Olagör ehl-i sünnet ve'l-cemâ'at

Dervîş, gerek akâidde gerek amelde ehl-i sünnet çizgisinden ayrılmamalı. Birtakım yoldan çıkmışların bid'at ve âdetlerine kapılmamalı.

Beşinci ehl-i takvâdan olagör
Harâm yeme ki gönlün olmaya kör

Dervîş, her türlü haramlardan ve bilhassa haram lokmadan son derece kaçınmalı zîrâ haram yemek kalbi karartır ve ilâhî rahmetin kalbe nüzûlüne mâni' olur. Haram yiyen bir kimse ibâdet edemez, etse de ibâdetinden zevk ve feyz alamaz.

Ne kim vâr ise sünnetle ferâiz
Riâyetle salâtın ola câiz

Dervîş, farzları ve sünnetleri eksiksiz yapmalı ki ilerleyebilsin, ma'nen terakkî edebilsin.

Sabırdır bilmiş ol altıncı menzil
Sabır etmekdedir ne vâr ise bil

Bütün zaferler sabırla elde edilir. Dervîşe de nefs ile yaptığı cihâdda en çok lâzım olan sabırdır.

Sabır kıl zahmet ile bu cihânda
Se'âdetler bulasın o cihânda

Dünyâ âhiretin tarlasıdır. Burada sabırla mücâhede edenler âhiretde bu sabrın meyvesini yerler.

Eğer tevhîd eğer evrâd ibâdet
Ne kim şeyhin dedi eyle itâ'at

Tarîkatın en mühim edeblerinden biri şeyhe itâ'atdır. Mürşid ne vazîfe verirse hiç itiraz etmeden yapmak lâzımdır. Dervîşlik, teslîmiyyetdir. Teslîmiyyetin ilk mertebesi de mürşide teslîmiyyetdir.

Yedinci cehd gerek geldikçe elden
Koma rûz u şeb tevhîdi dilden

Dervîş, gayreti elden bırakmamalı ve tevhîdi çok zikretmelidir.

Sekizinci bahâdır ola dervîş
Ki nefs ü şeytân ana etmeye iş

Dervîş, madem ki nefs ile cihâda niyet etmişdir, cesâretki olmalıdır. Nefsin ve şeytânın hilelerine ve türlü türlü saldırılarından korkmamalıdır.

Yolu üstünde vardır bin harâmî
Bahâdırlık gerek dürür tamâmî

Allah'a giden yolda nice yol kesen şeytanlar ve insan şeytanları vardır. Dervîş, bunlara karşı cesûr olmalı, Allah'a güvenip yılmadan mücâhedesine devam etmelidir.

Dokuzuncu bahîl olmaya zinhâr
Ede cânın tarîk-i Hakk'a îsâr

Onuncusu sehâvetdir sehâvet
Sehâvetden bulunur hep se'âdet

Dervîşlikde cimrilik olmaz. Nasıl olsun ki, dervîş cânını Allah yolunda fedâ etmeye niyet etmiş kişidir. Cânını fedâya hazır olan parada-pulda, malda-mülkde cimrilik yapar mı?

Gerekdir on birinci iftirâdan
Be-gâyet ihtirâz ede yalandan

Her hangi bir müslümana bile yalan söylemek yakışmaz. Nerede kaldı ki dervîşe. Dervîş yalan söylemek şöyle dursun her doğruyu da söylemez. Dervîş, az konuşur, çok dinler, çok tefekkür eder.

On ikincisi bilmek ilm-i bâtın
Ki yani kendinin bilmek sıfâtın

Nazar ede gönül âyinesine
Ki vâkıf ola dil gencinesine

Dervîş, nefsin sıfatlarını ve hîlelerini bilecek kadar tasavvuf ilmine de vâkıf olmalıdır. Riyâ nedir, ihlâs nedir, ucub nedir, hased nedir, nefs-i emmâre nedir, nefs-i levvâme nedir bilmeli ki kendi hâlini buna göre çekip çevirsin.

On üçüncü niyâz ehli olagör
Yüzünü şeyh önünde yerlere sür

Dervîş, şeyhine hürmetkâr ve hizmetkâr olmalıdır.

Gerekdir sana on dördüncü ey yâr
Gönül şehrinde hiç kalmaya ağyâr

Dervîş, gönlünden hubb-i sivâyı çıkarmalı yani Allah'dan başka ne varsa kalbinden söküp atmalıdır.

Yürü var on beşinc'olur melâmet
Seni zemm etseler çekme melâlet

Cihân halkı eğer düşmân olursa
Eger dost olmağa âlem gelirse

Ne semir ne arıkla sen bu hâle
Yürü sen gönlünü vasl et visâle

Dervîş, kimsenin kınamasına aldırmaz da, üzülmez de. Zâten kendi nefsini en çok kendisi kınar. Bütün dünyâ ona düşmân olsa da derd etmez, bütün âlem ona dost olsa da sevinmez ve avunmaz. Dervîş için mühim olan Allah'ın hoşnudluğu ve maazallah Allah'ın kınamasıdır.

On altıncısı şeyhe olma inkâr
Ki zîrâ vermis oldun evvel ikrâr

Bu inkâr ile îmânsız gidersin
Cemî'-i tâ'atin hep mahv edersin

Dervîş, bir gün gelip de şeyhini beğenmez olursa emekleri boşa gider, üstelik sonu da iyi olmaz. Kâmil bir mürşidin elini tutan o eli hiç bırakmamalı, ilerleyip kemale geldiğini düşünerek şeyhine karşı bir edebsizlik yapmamalı, hürmetde kusûr etmemelidir.

Edebdir on yedincisini anla
Edeb bâbını benden yahşî dinle

Tarîkat başdan aşağı edebdir. Dervîşlik demek, edebe riâyet etmek demekdir.

Kaçan şeyh huzûruna varasın
Habîbullah'ı şeyhinle bilesin

Dervîş, şeyhinin meclisine girdiğinde Resûlullah'ı şeyhi ile berâber bilmelidir ve hürmetini ona göre yapmalıdır.

Ana ta'zîm ü tekrîm eylemekde
Edeble söyle sözü söyledikde

Dervîş, şeyhin huzûrunda son derece hürmetkâr olmalı, mümkünse diz üstü oturmalı, değilse ellerini ayaklarını toplayıp boynunu öne eğip oturmalı, izinsiz konuşmamalı, şeyh izin verirse, alçak sesle, az ve öz konuşmalıdır. Lüzumsuz, mâlâyani sözler söylememeli, şaka yapmamalı, kahkaha atmamalıdır.

Budur on sekizinc'olma tekebbür
Tekebbürlük seni Hakk'dan eder dûr

Dervîş, kendisini herkesden hakîr görmeli, kimseye karşı böbürlenmemelidir. Kibir şeytan sıfatıdır, kişi Allah'dan uzaklaştırır.

Budur on dokuzuncu ey birâder
Ki şeyh ile dolupdur göre her yer

Kamu halvetde şeyhin göre hâzır
Ki her hâlde bile kendüye nâzır

Dervîşliğin şartlarından biri de râbıtadır. Râbıta şeyhi hep yanında bilmek ve dâimâ şeyhinin murâkabesinde olduğunu düşünmekdir. Râbıtadan maksad mübtedî dervîşin her yerde ve her hâlde edebe riâyet etmesini sağlamakdır. Bu hâl gide gide dervîşi ihsân makâmına yükseltir yani nerede olursa olsun, ne yaparsa yapsın Allah'ın kendisini gördüğünü, hâl ve harekâtını bildiğini, hattâ kalbinden geçenleri de murâkabe ettiğini bilmek ve hissetmekdir.

Yirminci diyem ben dinle gözsüz
Edesin kendini Allah'a tefvîz

Tıpkı gözü görmeyen bir kimsenin kendisini ve işlerini gören bir kişiye teslîm edip rahat etmesi gibi dervîşe de düşen bütün işlerini Allah'a ısmarlamakdır.

Rızâ-yı Hakk'a râzî ol yürü var
Gerek cennet yerin olsun gerek nâr

Dervîşliğin kemâli Hakk rızâsına ermekdir. Hakk'ın rızâsına ermek için önce kul Allah'dan râzı olmalıdır. Yaptığı ibâdet ve hizmetleri cennet arzusu ile veya cehennem korkusu ile yapmamalı, tek maksadı Allah rızâsı olmalıdır. Dünyevî bir menfaat için yapılan hizmetler boşa gider. Post kapmak için yapılan dervîşlik de boşa çekilen bir zahmetdir.

Eger Seyyid Nizâmoğlu aradan
Çıkarsan bilinir ol vakt Yaradan

Dervîşlikden maksad, Allah'a vuslatdır. Buna maksad-ı a'lâ denir. Bu maksada ermenin yolu nefsin boynunu vurmak, benliği yok etmek, Hakk'da bilkülliye fânî olmakdır. "Sen çıkarsan aradan, kalır seni yaradan" buyrulmasının hikmeti de budur.

DER-BEYÂN-I SÜNNET-İ SELÂSE VASİYYET-KERDE
(ÜÇ SÜNNET TAVSİYESİ)

Sizin üstünüze olsun vasiyyet
Diyeyim tutacak üç türlü sünnet

Anın birisi Tanrı sünnetidir
Tutar ol kim Muhammed ümmetidir

Bilin ikinci sünnet enbiyânın
Nedir Hakk sünneti ey bir velânın

Dedi ki Şâh Selmân göricek 'ayb
Hudâ sünneti olur anınla bî-gayb

Dedi Selmân yine ey nûr-i Rahmân
N'eyler sünneti kankıdır ey cân

Dedi hoşluğa etmek müdârâ
Verilmek halk içinde âşikârâ

Müdârâ bil nebîler sünnetidir
Tutan gerçek Muhammed ümmetidir

Dediler sünneti ne evliyânın
Dediler ol Hakk emîni enbiyânın

O sünnet havl olandır evliyâya
Bu halkdan erişen cevr ü belâya

Tahammül eyleyüp sabr eylemekdir
Yavuzdan yana eyü söylemekdir

Velâyet ehline çün sünnet oldur
Cefâ edenlere iyiliği boldur

Ali'nin sözüne eden hilâfı
Değil ol mülhidin bil kalbi sâfi

Odur tasdîk eden sıdk ile dîne
Ali'nin düşmenine tuta kîne

BEYÂNU TA'ZÎMİ ÂL-İ RESÛL ALEYHİSELÂM ve 'ULEMÂİ ZAMÂN ve SULEHÂİ ZEVİ'L-İHTİRÂM
(ÂL-İ RESÛL'E, ÂLİMLERE ve SÂLİHLERE HÜRMET)

İster isen cihânda bir hoşlukla geçmek
Geçdikde ol cihânda Kevser şarâbın içmek

Sıdkla eyle tasdîk birliğine Hudâ'nın
İki ana denilmez gitsin gider gümânın

Halk dirlik ile hiç koma halk elden
Tâ kim halâs olasın fi'l-cümle yatlu dilden

Kahr eyle nefs dâim tevhîd ü ibâdetle
Yoluna Hakk'a tâbi' olaydı tâ'atle

Ululara elinden geldikçe eyle hizmet
Güçüklere dahi kıl cân ü dilden şefkat

Dostlara ver nasîhat düşmenlere halîm ol
İki cihânda korkma her nesneden selîm ol

Seyyidlere muhibb ol evlâd-ı Mustafâ'dır
Anları kim ki sevmez tâ'atleri hebâdır

'Âlimlere tevâzu' eyler isen begâyet
Buldun hele mukarrer her nesneden selâmet

Câhillere söyleme zâid yere hatâdır
Dervîşlere nesnecik ver vâr ise 'atâdır

Her kim Nizâmoğlu'nun bu sözlerin başarsa
Aslâ zevâl olmaya bin yıl dahi yaşarsa

Beyân-ı Dâire-i Nefs-i Emmâre Mine'l-Etvâri's-Seb'a ve Telkîn-i Zikr-i Kelime-i Tayyibe-i Münciyye-i Mübâreke
(Nefs-i Emmâre Mertebesinde Kelime-i Tevhîd Zikrinin Verilmesi)

Tecellî eyledi zâtına Mevlâ
Yaratdı bir musavver rûh-ı zîbâ

Yedi bin yıl ana terbiye itdi
Kemâl-i kudretinden ferd-i yektâ

Ki her bin yılda bir oldu müyesser
Sülûk üzre kemâle irdi esmâ

Uzunca bir hitâb itdi Hâlık
Vücûdu derildi gûyâ ki deryâ

Derinden oldu anın cümle 'âlem
Zemîn ü âsumân pinhân ü peydâ

Ol 'âleme "ahsenü takvîm" derler
Suâl itdiğin yerdir Hakk Te'âlâ

Bu arada tenezzül emr olundu
Tabî'atle mükedder ola cem'â

'Anâsırdan yapıldı bunda bir ev
Mekân ide anı bu rûh-i ra'nâ

Ol evin on sekiz bin 'âlemi var
Kimi nâr ü kimi nûr-ı musaffâ

Bu evde bir 'aceb âyîne vardır
Musaykaldır musaffâdır mücellâ

Kaçan bir rûh istese evvelki hâlin
İder âyînene Allah tecellâ

Unutdunsa eğer evvelki hâlin
Karardı gitdi mir'âtın dirîgâ

Ol 'âlemler ki nûru itdi senden
Kamu nârına tebdîl oldu hayfâ

Dolar her 'âlemin içi kabâhat
Ayı maymun ile hınzîr dirîgâ

O mir'âtın tutıser yüzünü pas
Olur bir kara taşdan dahi ednâ

Çıkar öldüğü vakt cânın bedenden
Komazlar aslına gitmeğe kat'â

Eğer gitdi ise îmân kalmadıysa
Müebbed kaldın ol sûretde îvâ

Meğer bir mürşid-i kâmîle irişe
Zuhûr itmiş ola rûhânî ma'nâ

Muhabbet dürr ola ol rûh-i evvel
Muhammed rûhudur ol rûh-i zîbâ

Ki ol rûh-i Muhammed'dir muhabbet
Cenâb-ı Hazret-i Mevlâ'ya hâşâ

Ki anın âb-ı rûyi hürmetine
Vücûda geldi bu dünyâ vü uhrâ

Bu rûh-i Mustafâ'ya mazhar olmuş
'Azîze iktidâ et yürü durma

Sana telkîn ede tevhîd darbı
Gönülde çekile şâhâne tuğrâ

Devâm ile ede kalbine te'sîr
Yine mir`ât-ı dil ola musaffâ

Yakup emmârenin kasr ü serâyın
O sûretler ki vardır ede ifnâ

Aradan ref' ola kesret hicâbı
Gide lâ-hükm ancak kala illâ

Zuhûr ede o vakt levvâme nefsi
Komaz emmârenin hükmünü kat'â

Kişi Seyyid Nizâmoġlu bu hâle
Erişmez tevhîd etmeyince ammâ

Allahümme yâ Kerîm yâ Rahîm yessirnî bi hâzâ'n-na'îm bi câhi'n-nebiyyi'l-'azîm 'aleyhi's-salâti ve's-selâm.

Dâire-i Nefs-i Levvâme ve Zikrühâ İsmullah
(Nefs-i Levvâme Mertebesi ve İsm-i Celâl Zikri)

'İnâyet ede sana andan Allah
Haberler vere sana cândan Allah

İkilik ref' olup erişe birlik
Seni kurtara nefsi "lâ"dan Allah

Duymalıklar ede "lâ" 'âleminden
Keremler ede ihsânından Allah

Müyesser ola sana zikr-i kalbî
Ola gâyetde râzî senden Allah

Anın bir adı tıfl-ı ma'nevîdir
Ayırmasın bizi îmândan Allah

Bular meslek-i me'âdin 'âlemidir
Cevâhirler çıḳardı kândan Allah

Fakîrü'l-hâl idi levvâme nefsi
Ganî etdi anı lutfundanAllah

Kelâmullâh okudup gitdi cehli
Bu nefse verdi hoş ilminden Allah

Erişdi Hızr-ı dil âb-ı hayâta
Müyesser eyledi zulmetden Allah

Olup rûh ile nefsin imtizâcı
Getirdi buğzu ara yerden Allah

Zuhûr etdi gönül şehrinde Mehdî
Bizi kurtardı nefs zulmünden Allah

Dımeşk şehrine ʿÎsâ indi gökden
Halâs etdi bizi Deccâl'den Allah

Bu ismi zât müstecmi'-i sıfâtdır
Anınçün nûr eder nârından Allah

Kaçan şuğl etse tâlib ism-i zâtı
Melekler halk eder nûrundan Allah

Sana her birisin eder mu'âvin
Seni kurtarmaġa düşmenden Allah

O türlü türlü ahlâk-ı zemâyim
Gidere 'âlem-i kalbinden Allah

Yürü Allah dur Allah otur Allah
Sakın hiç gitmesin dilinden Allah

Çalış şuğl eyle bu ismi unutma
Dilersen ola râzî senden Allah

Bu ism telkîn olup sürmez isen sen
Seni mahrûm ede mihrinden Allah

Eriş kalbinden ol Fahr-i Cihân'a
Müyesser ede dîdârından Allah

Gönül zulmetde kaldı hem hevâdan
Ziyâlar verdi envârından Allah

Sürûr-ı kalb ile bir sırra erişmek
Hidâyet etse esrârından Allah

Olagör Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâ'at
Seni halk ede ebrârından Allah

Enîsim mûnisim zikrim ilâhî
Ayırma yârini yârinden Allah

Hakk'ın tevhîdinin tiryâkı erdi
Beni kurtardı emârından Allah

Fedâ cânı olur olmazsa râzî
Eğer Seyyid Nizâmoġlu'ndan Allah

Dâire-i Nefs-i Mülhime ve Zikrühâ İsm-i Hû
(Nefs-i Mülhime Mertebesi ve İsm-i Hû Zikri)

Erişdi bir 'aceb kâr eyledi Hû
Bizi de vâkıf-ı esrâr eyledi Hû

Cemî' varlığım verdi fenâya
Beni bir devlete yâr eyledi Hû

Bana bir cür'a sundu 'aşḳ meyinden
Ayılmaz mest-i evkâr eyledi Hû

Şerhler çekdi bir bir sînem üzere
Işıklar gibi peykâr eyledi Hû

Beni bu nefs-i levvâmım elinden
Alup mülkini nâçâr eyledi Hû

Bir olup bu mülhime nefs ile nigâh
Yürütdü hükmün izhâr eyledi Hû

Gelüp sefere çırak etdi havâle
Yakup sînemde dağlar eyledi Hû

Bu dil mülki kalenderhâne oldu
Bizi de ehl-i esrâr eyledi Hû

Kamu rûhânîler mevlâyî oldu
Kimin çalar kimin oynar eyledi Hû

Ene'l-Hakk söyledüp Mansûr'a 'aşk
Der-i dildâre berdâr eyledi Hû

Cemâlin gösterüp dil bülbülüne
İşin efgân ile zâr eyledi Hû

Harâbât ehli oldum gitdi arzum
Beni bî-nâmûs ü bî-'âr eyledi Hû

Safâ-yı cennete meyl etmez oldum
Gönül 'uşşâkı dîdâr eyledi Hû

Bu cümle varlığım değişdi 'aşḳa
'Aceb hürmetli bâzâr eyledi Hû

Gönül İbrâhîm Edhem gibi oldu
Cihânda anı bîzâr eyledi Hû

Bu dil ormanların 'aşḳ âteşi hep
Yakup yerini gülzâr eyledi Hû

Bu 'aşkın âh elinden vâh elinden
'Aceb derde giriftâr eyledi Hû

Kadem basdım mücerred 'âlemine
Mücerredlik bana yâr eyledi Hû

'Akl nefsiyle rûhum bir şey oldu
Anınçün keşf-i esrâr eyledi Hû

Murâdım vasl-ı rûh-ı Mustafâ'dır
Beni ol nûr ile vâr eyledi Hû

Yapar yıkar nice isterse eyler
Gönülde 'aşkını mi'mâr eyledi Hû

Bu ism-i Hû'ya olmaz vâsıta hiç
Bu ismi gâyet ikbâr eyledi Hû

Hû'dur evvel Hû'dur âhir anınçün
Dilimde anı güftâr eyledi Hû

Bunun telkîni kime olsa rûzî
Anı mahşerde serdâr eyledi Hû

Eğer telkîn olup etsen ferâmûş
Cehennemde yerin nâr eyledi Hû

Kimin ki ism-i Hû gitmez dilinden
Anı hemrâz ü bahtiyâr eyledi Hû

Fenâ dünyâya hergiz bakayım ben
Bekâ mülkün bana dâr eyledi Hû

Gönül zulmetde kalmışdı hevâdan
Anı Seyfî pür-envâr eyledi Hû

Sallallahu Te'âla âaleyhi ve sellem dâimen ebeden 'adede mâ-halakallahu Te'âlâ.

Dâire-i Nefs-i Mutmainne Ve Zikrühâ İsm-i Hakk
(Nefs-i Mutmainne Mertebesi ve İsm-i Hakk Zikri)

Bi hamdillah ki bu cân irdi Hakk'a
Zîhî minnet ki hicrân erdi Hakk'a

Nice dağlar aşup irişdi geldi
Bugün bu rûh-i sultân irdi Hakk'a

Muhammed Mustafâ devrânı geldi
Ne hoş devrân bu devrân irdi Hakk'a

Nice 'âlemleri itdim temâşâ
Hidâyet oldu seyrân oldu Hakk'a

Bu nefs-i mülhime cezbeye yetdi
Gelüp sermest ü hayrân irdi Hakk'a

Bu nâr-ı 'aşka kim yandı yakıldı
Bulup derdine dermân irdi Hakk'a

Fedâ itmek dilerdi ana cânın
Kabûle geçdi kurbân irdi Hakk'a

Işıklar gibi 'âşıklar gezerken
Kimi mest kimi Ĥayrân irdi Hakk'a

Döne döne hele mevlâyî miskîn
Şükürler ile devrân irdi Hakk'a

Harâbât ehli bir dîvâne iken
Müyesser itdi Sübhân irdi Hakk'a

Dilerdi vuslat-ı dildârı her dem
İderken bülbül efgân irdi Hakk'a

Ene'l-Hakk sözleri Mansûr'a n'itdi
Takup boynuna urgân irdi Hakk'a

Nice zulmânî nûrânî menâzil
Şükür geçdi bu fermân irdi Hakk'a

Misâfir gibi idi cân bedende
Se'âdet buldu mihmân irdi Hakk'a

Fenâ-ender-fenâya irişenler
Bugün 'uryâ biryân irdi Hakk'a

Kusûr olmadığı içün hizmetde
Kul iken oldu sultân irdi Hakk'a

Gönülden on sekiz bin türlü sûret
Gidüp eşkâl elvân irdi Hakk'a

Resûl-i Ekrem'in evvel sülûkü
Bu menzildendir ol hân irdi Hakk'a

Bi-hamdillâh irişdik ol makâma
Dil oldu ehl-i 'irfân irdi Hakk'a

Delîl oldu bu yolda bize Ahmed
Hele bu yol bu erkân irdi Hakk'a

Vücûdum zerreden zerre idi ol
Olup hûrşîd-i rahşân irdi Hakk'a

Bizi katreden halk itdi Hâlık
Olup bir bahr-i 'ummân irdi Hakk'a

Başım top idi bu meydân-ı 'aşkda
Bu top ile bu çevgân irdi Hakk'a

Gönül mülkünde şol kara taşlar
Olup la'l ile mercân irdi Hakk'a

Kime bu ismi telkîn itse şeyhi
Hicâb olmadı meydân irdi Hakk'a

Dilerdi dil bula evvelki zevki
Ciğer kan dîde biryân irdi Hakk'a

Gönül mülkünü Seyfî eyledin pâk
Hele bu kasra eyvân irdi Hakk'a

Dâire-i Nefs-i Râdıyye ve Zikrühâ İsm-i Hayy
(Nefs-i Râdıyye ve İsm-i Hayy Zikri)

Bi-hamdillâh hayât-ı Hayy'a irdik
Koyup fânî sıfâtı Hayy'a irdik

'Anâsır zulmetinden oldu tâhir
Bulup âb-ı hayâtı Hayy'a irdik

Elem yok bize Hızr olduk ölmeziz
Geçüp gitdik memâtı Hayy'a irdik

Dahi a'yâna mazhar düşdü bu cân
Bulup mevtden hayâtı Hayy'a irdik

Gidüp zulmet de terk itdi memâtı
Bulup ol pâk zâtı Hayy'a irdik

Dedi Hakk "irci'î" bu mutmainne
Rızâ-yı râziyyât-ı Hayy'a irdik

Kılıçdan keskin ince idi kıldan
Geçüp biz ol sırâtı Hayy'a irdik

İrişdik evvelînin evveline
Bulunmaz âhirât-ı Hayy'a irdik

Arıtdık hâne-i kalbi bulardan
Gidüp Lât ü Menât'ı Hayy'a irdik

Bu dehr-i pîre-zenden döndürüp yüz
Virüp ric'at berâtı Hayy'a irdik

'Anâsır bend ü bâğ olmuşdu bana
Koyup ol müşkilâtı Hayy'a irdik

Ne gelse nutka ilhâmât-ı Hakk'dır
'Acâib vâridât-ı Hayy'a irdik

Mekânım lâ-mekân mülkünde oldu
Garâib menzilât-ı Hayy'a irdik

Bu zâhir sûretin virdik fenâya
Vücûd-i bâkiyât-ı Hayy'a irdik

Biz bin görmeden bulduk halâsı
Bulup bu mugayyebâtı Hayy'a irdik

Bu nefs bilenler menzilidir
Bulup bu ma'rifâtı Hayy'a irdik

Makâm-ı Hazret-i 'Îsâ-durur bu
Anunçün 'ulviyyât-ı Hayy'a irdik

Fenâ-ender-fenâdır işbu 'âlem
Fenâdan bu sıfâtı Hayy'a irdik

Murâdım Hakk murâdım Hakk murâdı
İrâdet birle zât-ı Hayy'a irdik

Ölmeden evvel öldüm hem dirildim
Görüp ol arasâtı Hayy'a irdik

Bu menzildir husûl-i tevhîd-i zât
Bulup tecelliyâtı Hayy'a irdik

Dedi "el-fakrü fahrî" bunda Ahmed
Anunçün fahriyât-ı Hayy'a irdik

Murâdım sırrı idi Mustafâ'nın
Bulup ol sırriyâtı Hayy'a irdik

Bu ismi bana telkîn itdi şeyhim
Bu telkîn ile hayât-ı Hayy'a irdik

Ferâmûş itmeden saklasun Allah
Bununla menzilât-ı Hayy'a irdik

Çü bildik Evvel ü Âhir Hudâ'dır
Ḳoyup bu gayriyâtı Hayy'a irdik

Nizâmoğlu çıkalı ara yerden
Vücûd-i vâcibât-ı Hayy'a irdik

Dâire-i Nefs-i Merdiyye ve Zikrühâ İsm-i Kayyûm
(Nefs-i Merdiyye Mertebesi ve İsm-i Kayyûm Zikri)

'Acâib-i lutf ü ihsân itdi Kayyûm
Beni bir gevhere kân itdi Kayyûm

Giyirdi başıma tâc-ı se'âdet
Beni bir mülke sultân itdi Kayyûm

Ne zıdd ü ne şerîki var mülkün
O mülke beni hakan itdi Kayyûm

Beni bir katre iken nâgehânî
Varup bir bahre 'ummân itdi Kayyûm

O bahrin ne kenârı var ne ka'rı
O bahri bana evtân itdi Kayyûm

Hurûf u lafz u savt olmaz o yerde
Kamusun mest ü hayrân itdi Kayyûm

Hicâb olmuşdu benlik bana bende
O küfrü şimdi îmân itdi Kayyûm

Hakîkat gencin izhâr itmek içün
Kamu mülkümü vîrân itdi Kayyûm

Gerekmez cenneti korkmak tamudan
Rızâ-yı Hakk'a kurbân itdi Kayyûm

Beni bir zerre iken nûru birle
Garâib mâh-ı tâbân itdi Kayyûm

Bu nefs-i râdiyem merdiyye oldu
Bir âvâz hilkate cân itdi Kayyûm

Beni bensiz iletdi bu makâma
Bir ulu şâha mihmân itdi Kayyûm

Bu ilin ehli sultân elçisidir
Anunçün derde dermân itdi Kayyûm

Yedi iklîme hükm itmek murâdı
Önünce 'aşkı bürhân itdi Kayyûm

Gönül mülkünde ağyâr kokusundan
Bu zikrullah pâsbân itdi Kayyûm

'Akl u rûh ile nefsim buldu vahdet
Kamusun dilde yeksân itdi Kayyûm

Ma'ârif bahri cûş itdi gönülden
Cihâna gevher-efşân itdi Kayyûm

Salât ile kıyâmım oldu kâim
Anunçün ehl-i 'irfân itdi Kayyûm

Bu merdiyye kıyâma irmek ile
Kıyâmet ĥâli âsân itdi Kayyûm

İrişüp 'aşk ile bâkî hayâta
Ki olmaz dirlik ihsân itdi Kayyûm

Fenâ-ender-fenâ oldum fenâda
Bekâda cânı cânân itdi Kayyûm

Gönülde komadı bir gayrı sûret
Derûnum nûr-ı Yezdân itdi Kayyûm

Künûz-ı Hakk'ı izhâr itmek içün
Bizi gül-gûne vîrân itdi Kayyûm

Resûl-i Ekrem'in kâim-makâmı
İdüp irşâd ihsân itdi Kayyûm

Cemâl-i nûr-ı Yezdân vahdetiyle
Gönül mülkün gülistân itdi Kayyûm

Gören ol görünen ol gösteren ol
Bu benliğimi pinhân itdi Kayyûm

Gözüm yumdum cemî' mâsivâdan
Bana bu yolu erkân itdi Kayyûm

Nizâmoğlu Hakk'ı gör görme kendin
Bana çün bunu erkân itdi Kayyûm